

TÜRK-İŞ "TARİH YAZIYOR"

Aydınlık Dergisi, 14 Ekim 1995

Yıldırım Koç

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun 10 Ekim 1995 günlü toplantısında sağ eğilimli büyük bir sendikanın genel başkanı, mücadelenin kararlılıkla sürdürülmesi gerektiğini vurguladığı güzel bir konuşma yaptı ve ardından, "tarih yazıyoruz," dedi.

Gerçekten TÜRK-İŞ tarih yazıyor. Gelecekte bugünlere bakacak olanlar, içinde yaşadığımız mücadeleyi, yalnızca Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin değil, fakat aynı zamanda Türkiye tarihinin de dönüm noktalarından biri olarak ele alacaklar.

Türkiye tarihinde ilk defa işçi sınıfı anti-emperyalist mücadelede fiili önderliği yakalamıştır. Tarihimizde ilk defa, bağımsızlık mücadelesi ile sınıf mücadelesi örtüşmekte, aynılaşmaktadır.

TÜRK-İŞ'in bu mücadelesi artık bir ücret uyumsuzluğu olmaktan çıkmıştır.

TÜRK-İŞ bu mücadelede yenilirse, IMF'ci hükümetler işçi sınıfı ve sendikacılık hareketine yeni alanlarda saldıracaktır. İşçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin, bu yenilginin ardından, en azından belirli bir süre, bu yeni saldırıları göğüsleyecek özgüveni, gücü, enerjisi ve kararlılığı olmayacaktır.

TÜRK-İŞ bu mücadelede yenilirse, IMF'ci hükümetler diğer emekçi sınıf ve tabakalara da yeni alanlarda saldıracaktır. Emekliler, işsizler, küçük esnaf ve köylüler, işçi sınıfıyla kıyaslanamayacak kadar geri bir örgütlülük, bilinç, mücadele deneyimi ve kararlılığı düzeyindedir. İşçi sınıfının yenilgisi, bu kesimlerin de uluslararası tekelci sermayenin politikaları altında ezilmesi anlamına gelecektir.

TÜRK-İŞ'in ücret mücadelesi günümüzde Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığı ve bütünlüğü, demokrasi ve emeğe saygı mücadelesi olarak sürmektedir.

TÜRK-İŞ bu mücadeleden başarıyla çıkarsa, en genelinde emeğin kurtuluşu doğrultusundaki çok uzun soluklu mücadelede önemli bir adım atılmış olacaktır.

İşçiler öncelikle 1989 bahar eylemleriyle birlikte ilk olarak ekonomik mücadelede birleştiler, sınıf kardeşliği anlayışını hakim kıldılar. Daha sonra, adım adım, çeşitli nedenlerle tuttıkları siyasal partilerden bağımsızlaştılar ve politize oldular. TÜRK-İŞ'in siyasal alanda artan etkinliği ve başarısı, bundan sonraki aşamaya geçişi, işçi sınıfının en geniş kesimlerini en temel talepler etrafında toplayacak bir siyasal oluşumun tabandan yukarı demokratik bir biçimde yaratılması sürecini hızlandıracaktır.

8 Ekim gece yarısına doğru TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ve Sayın Bakanlar TÜRK-İŞ'te bir basın toplantısı düzenlediler. Bu toplantıda, "hükümeti yıktık, yine yıkacağız" sloganı atıldı. Aynı slogan, 10 Ekim günü Yol-İş Sendikası Bursa 1 No.lu Şube Yöneticilerinin Bursa'da halktan topladıkları 21 bin imzalı dayanışma mesajını Genel Başkan Bayram Meral'e sundukları toplantıda da kullanıldı. TÜRK-İŞ gerçekten 20 Eylül'de hükümeti yıktı. Eğer 15 Ekim günü Sayın Çiller'in azınlık hükümeti güvenoyu alamazsa, bunda en büyük pay yine TÜRK-İŞ'in olacak.

Türkiye'de geçmişte ücret sendikacılığı değil, toplu sözleşme sendikacılığı yapılmış olduğunu daha önceleri yazmıştım.

Toplu sözleşmeler bir noktada bağlanacak. TÜRK-İŞ'in gücü hükümeti devirmeye yetti, ancak yalnız başına IMF'yi geriletmeye yetmedi. IMF'yi geriletebilmek için daha da siyasallaşmak, tüm emekçi sınıf ve tabakaları daha geniş programlar etrafında toplamak ve seferber edebilmek gerekiyor. Bu da bir süreç içinde olacak. TÜRK-İŞ'in bütünlüğünün gücü, işçilerin 1995 yılındaki satınalma gücünü korunabilmesi açısından IMF'yi geriletemedi. Eğer bütün bu mücadelelerden, büyük olasılıkla da iki defa hükümetin değiştirilmesinden sonra, işçi sınıfının dışındaki birileri çıkar, "TÜRK-İŞ işçileri sattı" derse, ona verilebilecek tek yanıt, "sen ücret sendikacılığını mı savunuyorsun?" olacaktır. TÜRK-İŞ'in siyasal alandaki başarıları, toplu sözleşmedeki ücret zammının çok ötesinde bir önem kazanmıştır.

TÜRK-İŞ'in de, diğer işçi ve memur örgütlerinin de çeşitli eksiklikleri ve hataları vardır. Zaman içinde eksikliklerin bir bölümü giderilecek, hataların bir bölümü düzeltilecektir. Ama bugün TÜRK-İŞ'in önderliğindeki Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi Türkiye'nin siyasal ve toplumsal yaşamında belirleyici bir rol oynamakta, gerçekten tarih yazmaktadır. TÜRK-İŞ'in nereden nereye geldiğini bir kez daha görmek için, bir örneğe bakmak yeterli.

Sadık Şide, tarihimize, mutlaka var olan bazı olumlu özellikleriyle değil, askeri yönetim dönemlerinde üstlendiği görevlerle geçmiştir. Nasıl Nescafe veya Vim gibi bazı markalar belirli ürünlerin adına ("neskafe içmek") veya fiile ("vimlemek") dönüşmüşse, Sayın Şide'nin adı da sendikacılık hareketindeki bir davranış kalıbını ifade eder olmuştur. Sadık Şide bu çizgisinde son derece tutarlı ve istikrarlıdır. Bir kutup yıldızı, bir mihenk taşı gibidir.

Hükümet 8 Ekim 1995 günü TÜRK-İŞ'e birinci 6 ay için yüzde 9,7 ve ikinci 6 ay için de yüzde 8,9 oranlarında bir zam önerdi. TÜRK-İŞ'in eski genel sekreteri Sadık Şide, bu teklif konusunda Türkiye'de İngilizce olarak yayınlanan bir gazeteye şunları söylemiş¹:

"TÜRK-İŞ'in bugünkü yöneticilerinin yanlışlık yaptığına inanıyorum. Benim görüşüme göre, hükümetin son teklifi mantıklıdır. Ancak bu yıl genel kurul olduğu için TÜRK-İŞ yöneticileri farklı davranmak zorunda olduklarını düşünmektedir. Bu uyuşmazlığı aşmanın tek yolu, Başbakan Çiller ile TÜRK-İŞ Genel Başkanı Meral'in, yanlarında danışmanları olmadan, başbaşa görüşmeleridir. Eğer başbaşa görüşmeler yapılabilirse, uyuşmazlığın kısa bir sürede sonuçlandırılabilmesine inanıyorum."

Bazı arkadaşlar TÜRK-İŞ'te tabandan tavana kadar yaşanan köklü değişimi kavrayamamakta ısrar ediyor. Bir dönemin TÜRK-İŞ'inde, bu anlayıştaki Sadık Şide genel sekreterlik yapmıştı. Sadık Şide hep aynı Sadık Şide'dir. Ama bugünkü TÜRK-İŞ'e ne kadar yabancı kalıyor, değil mi.

---

¹ 10.10.1995, Daily News.